

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/40/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3817210176
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3817210176.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v spore žalobcu T. banka L., a.s., so sídlom A., Q. č. XX, K.: XX XXX XXX proti žalovanému S. U., bytom Q., S. XXXX/XX, o zaplatenie X.XXX,XX eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 11. októbra 2017, č.k. 6Csp/104/2017-91, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**
- II. Žalovanému **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. nepriznal žalovanému nárok na náhradu trov konania. Z odôvodnenia vyplýva, že žalobca žalobou uplatnil voči žalovanému nárok na zaplatenie 1.270,30 eur s úrokom vo výške 28% ročne od 13.06.2017 do zaplatenia a náhradu trov konania. Žalobca ako veriteľ (banka) uzavrel so žalovaným dňa 14.11.2013 zmluvu, na základe ktorej pre žalovaného zriadil a viedol účet č. SK XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX. Klient bol povinný mať na účte dostatok finančných prostriedkov postačujúcich na vykonanie požadovaných transakcií, splátok úveru, poplatkov a podobne. Žalovaný sa dostal na účte do nepovoleného prečerpania vo výške žalovanej istiny a dlh nevyrovnal, preto žalobca zatvoril účet, o čom informoval posledným výpisom z účtu. Žalobca uviedol, že dňa 12.06.2017 vykonal internú účtovnú transakciu, kedy debetný zostatok na účte klienta previedol na svoj vnútorný pohľadávkový účet. Tým došlo k nepovolenému prečerpaniu, ktorým je automaticky prijaté prečerpanie, pri ktorom banka umožňuje majiteľovi účtu nakladať s peňažnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku na účte. Po dobu nepovoleného prečerpania je majiteľ účtu povinný zaplatiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby, t.j. v danej veci 28% ročne. Vychádzajúc zo skutkových zistení v predmetnej veci považoval súd žalobu žalobcu za nedôvodnú. Súd skonštatoval, že je nepochybné, že svojou povahou išlo o zmluvu o bežnom účte v zmysle § 708 Obchodného zákonníka, žalobca je bankou a žalovaný konal pri uzatváraní zmluvy ako fyzická osoba. Ide teda zároveň aj o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. ustanovení Občianskeho zákonníka, pretože žalovaný nekonal v rámci plnenia pracovných alebo podnikateľských povinností. Okrem ustanovení Obchodného zákonníka a zmluvných dojednaní, uviedol súd, teda dopadá na daný vzťah aj právna úprava týkajúca sa spotrebiteľských zmlúv podľa Občianskeho zákonníka. Súd ďalej konštatoval, že účastníci zmluvy nemali dojednané povolené prečerpanie finančných prostriedkov, na ktoré by sa v zmysle § 710 Obchodného zákonníka vzťahovali ustanovenia zmluvy o úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, a žalobcovi nemôže patriť ani žiaden nárok z titulu nepovoleného prečerpania finančných prostriedkov. Postupom podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa súd zároveň prihliadal aj na premlčanie nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Súd uviedol, že nepovolené prečerpanie je zmluvné dojednanie, ktoré je

jednostranne určené a nadstavené bankou. Nemohlo ísť o žiadne obojstranne dohodnuté plnenie už i s ohľadom na to, že je obsiahnuté vo VOP, kde si banka jednostranne stanovuje možnosť prekračovať bežný účet klienta bez akéhokoľvek časového obmedzenia. Nejde o individuálne dojednanie, pretože žalovaný s určitosťou nemal možnosť ovplyvniť jeho obsah. Súd považoval uvedené zmluvné dojednanie za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a to z viacerých dôvodov. Banke uvedený režim dovoľuje bez vôle majiteľa účtu poskytovať mu aj nedojednané prekročenie finančného stavu na účte, a to aj po dlhší čas. Banka aj v takomto stave, keď na účte nie sú žiadne finančné prostriedky, si zabezpečuje právo na úroky a rôzne poplatky, ktoré následne ďalej úročí úrokom 28% tak, ako je to pri povolenom prečerpaní, teda zmluvne dojednanom prečerpaní finančných prostriedkov. Banka má podľa tohto ustanovenia dokonca možnosť úrok aj zvýšiť. Uvedená praktika banky, uzavrel súd, nemôže požívať právnu ochranu, pretože je výrazne v neprospech spotrebiteľa a zabezpečuje len záujmy banky. Pokiaľ má banka aj pri nepovolenom prečerpaní finančných prostriedkov zachované rovnaké právo na úroky /dokonca i vyššie/, právo na poplatky a iné plnenia podľa vnútorných predpisov banky, je potom bez významu, či sa povolené prečerpanie zmluvne dojedná alebo nie. Vzhľadom na uvedené preto súd nepriznal žalobcovi plnenie z titulu nepovoleného prečerpania, pretože evidentne celý nárok žalobcu vyplýva z takéhoto prečerpania, ktoré uplatnil žalobca v žalovanej úverovej istine a následne aj ako príslušenstvo 28 % od celej žalovanej sumy až do zaplatenia. Nie je možné prehliadať i to, že banka si uzavretím a ukončením vedenia účtu uplatňuje ďalšie úročenie zo sumy, ktorá je tvorená aj úrokom, t.j. banka požaduje úrok z úrokov, čo je neprijateľné, pretože ide o duplicitnú sankciu dlžníka. Súd však konštatoval, že žalobca v konaní ani nepreukázal platné dojednanie povoleného prečerpania a úverového limitu, pretože v zmluve o spolupráci je uvedený len údaj o zriadení účtu a údaj o vydaní platobnej karty s denným limitom. Žalobca ani v priebehu konania súdu nepreukázal platne uzavretú zmluvu o povolenom prečerpaní a odkazuje len na výpisy z účtu, čo nie je prijateľné. I keby došlo k takémuto platnému dojednaniu, súd zamietol žalobu aj z dôvodu premlčania práva žalobcu. Právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniklo po prvýkrát banke vznikom prvého mínusového stavu v októbri 2014, pričom následne sa tento stav každým mesiacom len prehlboval, pretože banka účtovala rôzne úroky, poplatky, a to práve zo sumy prečerpania, ktorá už bola premlčaná. Premlčanie práva veriteľa zo spotrebiteľskej zmluvy sa posudzuje vychádzajúc z ustálenej súdnej praxe podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 100 ods. 1 a § 107 ods. 1 OZ). Žalobca podal žalobu na súd 26.06.2017, prvýkrát mohol právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatňovať v októbri 2014, kedy sa dostal žalovaný prvýkrát do trvalého mínusového stavu, žaloba bola teda evidentne podaná po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby. Z uvedeného dôvodu súd žalobu zamietol v celom rozsahu. V konaní mal úspech žalovaný, preto mu prináleží náhrada trov konania v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému trovy konania nevznikli, resp. tieto ani neuplatnil, preto súd vyslovil, že mu náhradu trov konania nepriznáva.

2. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie žalobca. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za nesprávne, vychádzajúce z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo je odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že nepreukázal uzatvorenie zmluvy o povolenom prečerpaní. Ak v tomto zmysle považoval súd jeho žalobu za neúplnú, mal ho vyzvať na jej doplnenie. Keďže súd tak neučinil a rozhodol o žalobe, ktorá je neurčitá, odňal mu možnosť konať pred súdom, čím porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces. Citáciou § 31 ods. 2, 4 zákona o platobných službách zdôraznil, že platobné služby sa poskytujú na základe zmluvy o poskytnutí jednorazovej platobnej služby alebo rámcovej zmluvy, pričom neoddeliteľnou súčasťou rámcovej zmluvy sú obchodné podmienky, a teda aj informácia o poplatkoch a úrokoch. Zdôraznil, že zákon o platobných službách výslovne nestanovuje, že poplatky za poskytovanie platobných služieb musia byť individuálne dojednané. Vyslovil právny názor, že náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch nemusia byť nevyhnutne v samotnom texte úverovej zmluvy. K úrokom uplatneným v predmetnom konaní žalobca poukázal na bod 3.4, 3.8, 3.12 Všeobecných obchodných podmienok, v zmysle ktorých môže dôjsť k nepovolenému prečerpaniu bežného účtu, pri ktorom banka umožňuje majiteľovi účtu nakladať s peňažnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku na bežnom účte, avšak toto prečerpanie musí majiteľ účtu bez zbytočného odkladu vyrovnať a po dobu nepovoleného prečerpania je povinný platiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby. S oprávnením banky požadovať úroky za prečerpanie účtu počíta tak Obchodný zákonník, ako aj zákon o spotrebiteľských úveroch vo svojom § 18 ods. 1. Ak vznikne na účte debetný zostatok, má banka právo uplatniť úročenie debetu, resp. nepovoleného prečerpania a následne takýto úrok zúčtovať na ľarchu účtu, prípadne účtovať sankčný poplatok. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť v plnom rozsahu, vrátane trov konania.

3. K podanému odvolaniu sa žalovaný písomne nevyjadril.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

5. Žalobca v odvolaní uviedol, že záver súdu prvej inštancie o tom, že nepreukázal uzatvorenie zmluvy o povolenom prečerpaní je nesprávny, pretože ak v tomto zmysle považoval súd jeho žalobu za neúplnú, mal ho vyzvať na jej doplnenie, a ak tak neurobil a o žalobe rozhodol, porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces.

6. S touto odvolacou námietkou žalobcu nemôže odvolací súd súhlasiť. Žalobca v žalobe a ani neskôr až do vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie v spore netvrdil, že so žalovaným uzatvoril nejakú zmluvu o povolenom prečerpaní na jeho bežnom účte. Svoj uplatnený nárok odôvodňoval skutočnosťou, že žalovaný sa na bežnom účte dostal do nepovoleného prečerpania. V tomto zmysle bola teda žaloba žalobcu úplná, keď v nej uviedol, čoho sa od žalovaného domáha a od akých skutočností svoj uplatnený nárok odvodzuje. Nebol žiadny dôvod na to, aby súd prvej inštancie považoval žalobu žalobcu za neúplnú a pokúšal sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 129 CSP /odstránenie väd podania vo veci samej/.

7. Ak potom žalobca v priebehu konania pred súdom prvej inštancie netvrdil uzatvorenie zmluvy o povolenom prečerpaní so žalovaným, nebol žiadny dôvod vykonávať dokazovanie ohľadne tejto skutočnosti (ktoré ani zo strany žalobcu navrhované nebolo) a ani činiť skutkové závery súdom prvej inštancie v tejto otázke. Z tohto pohľadu sú potom závery súdu o nepreukázaní povoleného prečerpania na bežnom účte žalovaného v napadnutom rozsudku nadbytočné, čo však nerobí napadnutý rozsudok nesprávnym, keď súd prvej inštancie odôvodňuje zamietnutie žaloby žalobcu aj s ohľadom na skutkové tvrdenia žalobcom uvádzané.

8. V procesnom postupe súdu prvej inštancie tak odvolací súd nezistil žiadnu vadu, ktorá by predstavovala zásah do žalobcovho práva na spravodlivý proces.

9. Vychádzajúc z čl. 8 CSP strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. V zmysle § 149 až § 154 CSP strany sporu majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu, tieto skutkové tvrdenia ako aj návrhy na vykonanie dôkazov o nich sú prostriedkami procesného útoku, resp. obrany a ako také musia byť stranami sporu uplatnené včas, najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Z uvedeného vyplýva, že medzi základné povinnosti strán sporu teda patrí v konaní povinnosť tvrdenia (bremeno tvrdenia) a dôkazná povinnosť, ktoré si však strany musí splniť do určitého okamihu konania (do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania konajúcim súdom). Ak chcel žalobca svoj uplatnený nárok založiť na skutkovom tvrdení o uzatvorení zmluvy o povolenom prečerpaní na bežnom účte žalovaného, mal toto skutkové tvrdenie predniesť do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 11.10.2017. Keďže to však urobil až v odvolacom konaní, jedná sa o tzv. novoty v odvolacom konaní, ktoré možno použiť len vtedy ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP). Odvolací súd v tomto spore nezistil naplnenie žiadneho z uvedených dôvodov § 366 CSP pre použitie novoty zo strany žalobcu v odvolacom konaní. Novo použité skutkové tvrdenia žalobcu sa netýkajú procesných podmienok /medzi ktoré patria napríklad právomoc súdu, príslušnosť súdu, neexistencia prekážky začatého konania (litispendencie), neexistencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci (rei iudicatae), spôsobilosť strany samostatne konať pred súdom (procesná spôsobilosť) a podobne/, netýkajú sa vylúčenia sudcu, či nesprávneho obsadenia súdu a nejde ani o situáciu, kedy ich žalobca bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Zmluvy o povolenom prečerpaní, na ktoré sa žalobca pri svojich skutkových tvrdeniach odvoláva mal žalobca k dispozícii nepochybne už v štádiu konania pred súdom prvej inštancie. Z uvedeného dôvodu, keď neboli zistené podmienky na

pripustenie novôt v odvolacom konaní, odvolací súd na žalobcove tvrdenia o povolenom prečerpaní na bežnom účte žalovaného pri svojom rozhodovaní neprihliadal.

10. Podstatou odvolania žalobcu bola ďalej otázka dôvodnosti nároku na úrok zo sumy nepovoleného prečerpania bežného účtu.

11. Podľa bodu 3.5 VOP nesmie zostatok bežného účtu klesnúť po celú dobu trvania vedenia účtu pod aktuálnu výšku minimálneho zostatku. Dispozíciu, ktorá by spôsobila zníženie zostatku pod aktuálnu výšku minimálneho zostatku, môže banka odmietnuť.

12. Podľa bodu 3.8 VOP môže banka nevykonať transakcie z účtu, ktoré by mali za následok zníženie zostatku na účte pod hodnotu minimálneho zostatku.

13. Podľa bodu 3.12 VOP „Nepovolené prečerpanie“ pri zúčtovaní úrokov, poplatkov, operácií prostredníctvom platobných kariet, opravnom zúčtovaní, uplatnení zrážkovej dane, v prípadoch dohodnutých medzi bankou a klientom ako aj v iných prípadoch môže dôjsť k nepovolenému prečerpaniu bežného účtu. Nepovolené prečerpanie je automaticky prijaté prečerpanie, pri ktorom banka umožňuje majiteľovi účtu nakladať s peňažnými prostriedkami nad rámec aktuálneho zostatku na bežnom účte. Ak nepovolené prečerpanie nastane, musí ho majiteľ účtu bez zbytočného odkladu vyrovnať. Po dobu nepovoleného prečerpania je majiteľ účtu povinný platiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby „Úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu“.

14. Citovaná zmluvná úprava práv a povinností obsahuje povinnosť klienta banky zabezpečiť, aby zostatok bežného účtu neklesol pod výšku minimálneho zostatku. Pritom banke umožňuje odmietnuť vykonať platby, v dôsledku ktorých by sa tak stalo. Je teda výlučne vecou banky, či poskytne klientovi s nedostatočným zostatkom na účte prostriedky na svoju ťarchu. Nepovolené prečerpanie, na ktorom žalobca zakladá svoj nárok, je tak výlučne na vôli veriteľa. Nejedná sa o formu úverovej zmluvy, pretože tu chýba vôľa dlžníka čerpať úver. Ak má dlžník povinnosť "neklesnúť" so zostatkom účtu pod minimálny zostatok, neobstojí pritom súčasne jeho právo na čerpanie prostriedkov pod tento minimálny zostatok. Nepovolené prečerpanie, ktoré už svojím názvom vyjadruje skôr protiprávny stav než zmluvné dojednanie, preto odvolací súd tiež, zhodne so súdom prvej inštancie, posúdil ako neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy (§ 53 OZ), z ktorej uplatnené právo nemožno veriteľovi priznať.

15. Vzhľadom na uvedené bol rozsudok súdu prvej inštancie vecne správny a odvolací súd ho preto potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu preukázateľne v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).